

Delaktighetsmodellen Skåneteamet

DMO:s teoretiska hemvist

De principer som format DMO grundar sig i några teorier och angränsande synsätt. Grundläggande utgångspunkt är att DMO sätter "den svaga rösten" i centrum och utgår från dennes perspektiv. DMO ska fungera så att personen upplever det som en rättighet. Vägledande teoretiska aspekter har varit individens möjligheter att vara delaktig, uppleva självbestämmande och att prägla sitt liv efter egna önsknings. Dessa tankar grundar sig i ett salutogent synsätt och känsla av sammanhang (KASAM) samt i teorier om empowerment som process och mål. I skriften *Delaktighetsmodellen – en väg mot empowerment. Teoretiska perspektiv* (2016) redogörs för de teoretiska ingångarna i modellen.

Litteratur:

Gullacksen, A-C. (2016). *Delaktighetsmodellen – en väg mot empowerment. Teoretiska perspektiv*. Skriftserie 2016:4. Kommunförbundet Skåne. Länk till rapporten: <http://delaktighetsmodellen.se/wp-content/uploads/2017/05/Teoretiska-perspektiv-webb.pdf>

DMO, evidens och resultat

DMO kan betraktas som ett verktyg för att etablera och utveckla en kunskapsbaserad praktik (EBP) genom att brukarna ges möjlighet till inflytande, bidrar till kunskapsutvecklingen genom sina erfarenheter och blir delaktiga i processer som sker i deras vardag (SOU 2008; Socialstyrelsen 2012).

DMO har utvecklats och systematiskt dokumenterats av utbildarteamet under åren 2007 – 2016 vid FoU Välfärd, Kommunförbundet Skåne. Numera står Skåneteamet för DMO, som består av de ursprungliga utvecklarna, för fortsatt utveckling, dokumentation och spridning av DMO. Denna kontinuitet säkerställer att DMO utvecklas utifrån modellens grundtankar som formulerats i "de tio grundpelarna".

DMO har spridits till de flesta kommunala regioner i landet genom att Skåneteamet utbildar kursledare för Vägledare till kommuner eller liknande verksamheter, främst inom funktionshinderområdet och inklusive socialpsykiatri men även inom äldreomsorgen. På så sätt säkerställs att Vägledarutbildningarna i hela landet sker efter DMO:s principer. Avsikten med att kursledarna för Vägledarutbildningarna håller samma struktur och innehåll är att skapa spridningskontroll med syfte att garantera DMO som en beprövad metod i en evidensbaserad praktik.

Genom spridningen av modellen kan arbetssätt och resultat jämföras utifrån ett större underlag än hittills. Det kan göra det möjligt att beskriva generella effekter av DMO. Av denna anledning sker ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan kursledarna i ett nationellt nätverk, Kursledarringen. Skåneteamets löpande kontakt med Kursledare, Vägledare och verksamheter som använder DMO, möjliggör att uppdatering och handledning kring DMO kan ske. Det innebär att Vägledarutbildningarna kontinuerligt uppdateras utifrån beprövade och dokumenterade erfarenheter av delaktighetsslingor runt om i landet.

Delaktighetsmodellen har utvärderats av extern utvärderare vid två tillfällen efter att ha varit i bruk i två års tid (Hejdedal 2010; 2011). En omfattande uppföljning genomfördes efter sju år, 2013 – 2014, med syftet att undersöka hur DMO används och följer modellens grundpelare (Gullacksen & Hejdedal 2014). Dessa studier pekar på att DMO har effekt på individnivå, gruppnivå och verksamhetsnivå. Erfarenheter pekar dessutom på både kortsiktiga och långsiktiga effekter vid återkommande delaktighetsslingor som ibland kan förstärka varandra. Resultaten visar bland annat på att brukare ges

Delaktighetsmodellen Skåneteamet

mer inflytande i sin vardag; de har fått ökat självförtroende; fler uttalar sig t ex vid sammankomster och möten för brukare, många brukare har börjat uppmärksamma vad delaktighet kan vara.

Personalen uppger att deras inställning till brukardelaktighet positivt förändrats genom att de fått bättre förståelse för brukarnas situation och blivit mer lyhörda för brukarnas perspektiv. Vägledarna beskriver att de fått ökad yrkeskompetens och även personlig utveckling. Chefer ser DMO som en del i verksamhetens systematiska förbättringsarbete.

Litteratur:

SOU (2008). *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukare*
Betänkande 2008:18.

Hejdedal, RM. (2010). *Har delaktighetsmodellen ökat möjligheterna och förmågan att ha inflytande över sina liv?* FoU Skånes Minirapport 10, 2010. Länk till rapport [Minirapport 2010 webb](#)

Hejdedal, RM. (2011). *Har delaktighetsmodellen ökat möjligheterna och förmågan att ha inflytande över sina liv? Erfarenheter från Lund.* FoU Skånes Minirapport 11, 2011. Länk till rapport [Minirapport 2011 webb](#)

Socialstyrelsen (2012). *Om implementering*. Socialstyrelsen, publicerad juni 2012.

Socialstyrelsen (2012). *Om evidensbaserad praktik*. Socialstyrelsen, publicerad dec. 2012.

Gullacksen, A-C & Hejdedal, RM (2014). *Delaktighetsmodellen – en väg mot empowerment. Uppföljningsstudie av erfarenheter från Skåne*, FoU Välfärd Skriftserie 2014:1. Länk till rapporten: [Skriftserie 2014 webb](#)